

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

з курсу **«ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини» (шифр і назва)
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (шифр і назва)
Освітня програма обов'язкова	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (обов'язкова / за вибором)
факультет	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: д.и.н., професор М, Г. СТАНЧЕВ

2020 / 2021 навчальний рік

1. Навчальний контент

Тема 1. Дипломатія та дипломатичні відносини. Види дипломатії (4 години)

Предмет та структура курсу. Джерела та література. Дипломатія та дипломатичні відносини: системні поняття. Принципи та завдання дипломатії, її особливості та завдання. Форми і методи дипломатії. Міжнародне право як основа дипломатичних та консульських відносин. Офіційні (традиційні) види дипломатії: публічна (або суспільна), превентивна, «човнова», військова (або «дипломатія канонерок»), економічна (або комерційна і енергетична) дипломатія. Парадипломатія як особливий вид дипломатії. Дипломатична стратегія та дипломатична розвідка.

Неофіційні (нетрадиційні) види дипломатії: культурна, релігійна, спортивна, народна та інші види дипломатії. Багатостороння дипломатія й дипломатія *ad hoc* (спеціальні місії) як особливі види дипломатії.

Тема 2. Історичні типи дипломатії (4 години)

Зародження дипломатії. Від міфології до історії. Перші початки «дипломатичних відносин» у родоплеменному суспільстві. Давньоіндійські закони Ману і характеристика «мудрої людини», як основних рис майбутнього дипломата.

Історичні типи дипломатії. Грецький тип дипломатії. Грецька система дипломатичних відносин. Римська та візантійська епоха в історії дипломатії. Різниця між грецьким та римським типами дипломатії. Римська дипломатична практика. Основні методи візантійської дипломатії. Візантійський дипломатичний церемоніал. Італійська дипломатична система. Еволюція італійського дипломатичного методу. Нові форми й методи дипломатії часів Макіавеллі. «Дипломатія конференцій» у формі особистих зустріч суверенів.

Французький метод та стиль дипломатії часів герцога де Рішельє та його принцип *raison d'état*. Створення їм міністерства іноземних справ Франції та заснування дипломатичного апарату при Людовіку XIV.. Французький стиль при підготовці дипломатичних документів та домінування французької мови в Європі.

Тема 3. Дипломатична та консульська служба України: поняття, основні напрями і форми роботи. (8 годин)

Дипломатична служба: системні поняття та правові засади. Історичні корені української дипломатії. Становлення Посольської служби Київської Русі. Війське запорізьке як суб'єкт міжнародних відносин XVI – XVIII ст. Створення Генеральної канцелярії у Запорізькій січі.

Дипломатія Української центральної ради та Української Народної Республіки. Створення Генерального секретаріату міжнародних справ. Протокольні-консульські та представницькі функції української радянської дипломатії.

Віденська конвенція про дипломатичні відносини (1961). Основні засади сучасної української дипломатії. Система органів дипломатичної служби: центральні органи загальнополітичного характеру та зарубіжні органи зовнішніх зносин. Функції та завдання дипломатичної служби. Закон України «Про дипломатичну службу» (2018). Структура Міністерства закордонних справ України. Повноваження МЗС та міністра закордонних справ України.

Кадровий склад дипломатичної служби. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі. Прийняття на дипломатичну службу. Призначення на дипломатичні посади та звільнення з них. Проходження дипломатичної служби та її матеріальне забезпечення. Службова кар'єра, ротація, довгострокове закордонне відрядження. Дипломатичні посади й ранги. Дипломатичні імунітети й привілеї. Дипломатична освіта. Правовий статус працівників дипломатичної служби. Припинення дипломатичної служби.

Тема 4. Консульська служба: поняття, функції і завдання (2 години)

Поняття консульської служби. Віденська конвенція (1963) про консульські відносини. Зародження консульської служби та її міжнародно-правовий статут. Встановлення і засоби здійснення консульських відносин. Створення консульських установ. Консульські функції. Класи і старшинство голів консульських установ. Консульська екзекватура. Консульська легалізація та засвідчення документів. Консульський округ. Консульський патент. Консульський статут України. Консульські привілеї та імунітети та їх відмінність від дипломатичних. Інститут почесних (нештатних) консулів. Консульські відносини України із зарубіжними країнами. Завершення консульської місії.

Тема 5. Дипломатичне представництво та його міжнародно-правовий статус (2 години)

Тлумачення Віденською конвенцією (1961 р.) терміну "дипломатичне представництво». Функції дипломатичного представництва та його статус. Види дипломатичних представництв: посольство (нунціатура) – як представництво першого вищого класу; місія - як представництво другого класу; постійне представництво при міжнародних організаціях. Основні документи дипломатичного представництва. Посол як дипломатичний

представник високого рангу. Структура посольства та його дипломатичний склад. Основні напрями й форми роботи дипломатичного представництва. . Порядок старшинства дипломатичних співробітників. Категорії дипломатичних представників.

Особливості роботи у спеціальних місіях і представництвах міжнародних організацій. Міжнародно-правові основи постійних представництв держав при міжнародних організаціях. Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 р. Процедура призначення Постійного представника при міжнародній організації, склад дипломатичного персоналу Постійного представництва, визначення старшинства постійних представників та постійних спостерігачів, припинення функції глави представництва або члена дипломатичного персоналу представництва.

Тема 6. Дипломатична мова та дипломатичні документи (4 години)

Роль та місце дипломатичної мови та дипломатичних документів у міжнародних відносинах. Види дипломатичних мов та їх еволюція. Офіційні мови міжнародних організацій та міжнародних організацій. Мови ведення переговорів. Поняття дипломатичного документа. Характеристика основних груп дипломатичних документів. Особиста нота. Вербальна нота. Пам'ятна записка, меморандум та приватний лист напівофіційного характеру та інші. Заключні документи міжурядових переговорів, візитів: комюніке, спільні заяви, декларації (підписані чи не підписані). Дипломатичні документи договірною характеру. Дипломатичні документи інформативного характеру. Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування. Значення документів внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України. Інформаційно-аналітична документація дипломатичних представництв.

Тема 7 Дипломатичний корпус та його характеристика (2 години)

Поняття «дипломатичний корпус» в широкому і вузькому сенсі слова. Функції дипломатичного корпусу. Склад дипломатичного корпусу. Протокольне визначення старшинства дипломатичного корпусу і дипломатів. Військовий аташат – як складова частина дипломатичного корпусу та його особливості. Дуайен, його статут та функції. Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв.

Міжнародна ввічливість - *comitas gentium*. Повага до державного прапорау и державних символів країни перебування. Протокольна реакція на національні свята, пам'ятні дати та визначні події. Історія державних символів і державного прапорау України.

Тема 8. Дипломатичні служби іноземних держав (8 годин)

Поняття міжнародної цивільної служби (МЦС), система МЦС та її особливості. Дипломатичні служби Великобританії та Франції. Історичні традиції англійської та французької дипломатичної служби та їх характерні риси. Структура МЗС Франції та Foreign office. Особливості британського та французького дипломатичного стилю.

Дипломатичні служби Німеччини, Італії, Іспанії. Дипломатична служба Ватикану. Становлення дипломатичних служб цих країн, їх структура та національні особливості. Особливості дипломатичної служби малих європейських країн. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS) та її характеристика.

Дипломатичні служби США, Канади, Австралії та Латинської Америки, їх становлення, характеристика, відмінності від європейських дипломатичних служб. Дипломатичні служби країн Азії і Африки та їх загальна характеристика. Особливості дипломатичних служб цього регіону. Дипломатична служба Російської Федерації. Радянська модель дипломатичної служби.

10. Рекомендована література:

а) джерела

(в хронологічному порядку):

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. Підписаний 26 червня 1945 р. у Сан-Франциско на заключному засіданні Конференції ООН, набув чинності 24 жовтня 1945 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/documents/charter/intro.shtml>;

2. Конвенція про привілеї та імунітети ООН від 13. 02. 1946 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К : Видавничий дім «Промінь», 2003. – С. 154–159; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_150;

3. Віденська конвенція про дипломатичні відносини. 18 квітня 1961 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К: Видавничий дім «Промінь», 2003. – С. 82 – 92; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/DKS/08.htm>;

4. Віденська конвенція про консульські відносини. 24 квітня 1963 р. // Інформаційно- довідковий бюлетень з консульських питань. – Київ, 1996. Вип. 1.

С. 43–68; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_047;

5. Конвенція про спеціальні місії. 8 грудня 1969 р. // Право зовнішніх зносин. Збірник документів / [Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко]. – К. : Проміні, 2003. – С. 463– 475; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_092.

6. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. /Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. – К.: Проміні, 2003. – С. 436 – 460; [Електронний ресурс]. – Режим доступа:

http://www.unido.org/fileadmin/media/documents/pdf/Legal/Basic_Legal_Documents_of_UNIDO/101020/Vienna_Diplomates_of_1975-Ch.pdf.

7. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – №. – 30. – Ст. 141; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;

8. Консульський статут України. 2 квітня 1994 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень з консульських питань. – Київ, 1996. Вип. 1. С. 68—86; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukrconsul.org/ukr/statut.html>;

9. Закон України «Про дипломатичну службу» (від 07.06.2018, № 2449-VIII) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 26, ст.219); Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>;

10. Закон України «Про дипломатичні ранги України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 4, ст.30; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/253-15>.

11. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010. – № 40, ст. 527; [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>;

б) збірники документів та довідників

12. Дипломатическая и консульская служба. Сборник документов и материалов. Электронный ресурс//http://sheretov.ucoz.com/load/diplomaticheskaja_i_konsulskaja_sluzhba_sbornik_dokumentov_i_materialov/1-1-0-6

13. Дипломатический словарь: в 3-х томах / под ред. А. А. Громыко. – 4-е изд., переработанное и дополненное. – М. : Наука, 1985–1986 .

14. Україна на міжнародній арені : у 2 кн. : збірник документів і матеріалів 1991–1995 рр. – Кн. 1 / В. В. Будяков, Г. Й. Удовенко та ін. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 734 с.

15. Право зовнішніх зносин (Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних місій. Консульське право) : Збірник документів / [Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко]. – К. : Проміні, 2003. – 784 с.

Основна література

Підручники та навчальні посібники:

1. Балабанов К. В., Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба. Підручник для вузів. Донецьк, 2012. 437 с.
2. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба : навч. посібник / Б. І. Гуменюк. – К. : Либідь, 2001. – 255 с.
3. Дипломатическая служба : учебное пособие. – М. : РОССПЭН, 2002. – 686 с.
4. Дипломатия иностранных государств : учебное пособие / под ред. Т. В. Зоной. – М. : РОССПЭН, 2004. – 351 с.
5. Зонова Т. В. Дипломатия : Модели, формы, методы : учебник для вузов / Т. В. Зонова. – М. : Аспект Пресс, 2013. – 348 с.
6. Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. Мальський. [2-е вид., перероб. і доп]. – К. : Кобза, 2003. – 528 с.
7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.): підручник /Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та інші. – К. : Либідь, 2001. – 624 с.
8. Міжнародні організації : навчальний посібник / за редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. — К. : ЦУЛ, 2003. – 288 с.
9. Панов А. Дипломатична і консульська служба. Підручник. Ужгород: РА «Шарк-аутдор», 2015. – 112 с. Електронна версія підручнику: <http://www.alenpanov.org.ua/filelib/sou/201706161252530653.pdf>
10. Попов В. И. Современная дипломатия. Теория и практика. Дипломатия – наука и искусство / В. И. Попов. – М. : Международные отношения, 2006. – 273 с.
11. Сардачук П. Д., Кулик, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи : навч. посібник / П. Д. Сардачук. – К. : Видавництво Україна, 2001. – 174 с.
12. Сардачук, П. Д., Сагайдак, О. П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: Навч. посібник / П. Д. Сардачук. – К.: Знання, 2008. – 295 с.
13. Станчев М. Г. Основи дипломатії. Навчально-методичний посібник. Харків, 2015. – 55с. Електронний ресурс: http://karazinbook.univer.kharkov.ua/sites/default/files/stanchev_2_dipl17.pdf

Допоміжна література

1. Табачник Д. В. Історія української дипломатії. Біографічні нариси : навч. посібник / Д. В. Табачник. – К. : Либідь; Х. : Фоліо, 2009. – 888 с.

2. Федчишин С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення / С. А. Федчишин. – Х. : ФІНН, 2011. – 262 с.
3. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів) : підручник / Л. Д. Чекаленко – [2 вид]. – К. : Кондор, 2011. – 290 с.
- в) додаткова література:
4. Алексеев И. С. Искусство дипломатии. Не победить, а убедить / И. С. Алексеев. – М. : Дашков и К., 2007 – 283 с.
5. Буш Дж., Скоукрофт Б. Мир стал другим (A World transformed by George Bush and Brent Scowcroft) / Дж. Буш, Б. Скоукрофт. – М. : Международные отношения, 2004. – 502 с.
6. Василенко И. А. Искусство международных переговоров в бизнесе и политике: учебное пособие / И. А. Василенко. [Издание 2-е, дополненное]. – М. : Научная книга, 2009. – 302 с.
7. Всеобщая история дипломатии. – М. : ЕКСМО, 2010. – 671 с.
8. Герчикова И. Н. Международные экономические организации: регулирование миро-хозяйственных связей и предпринимательской деятельности: учеб. пособие / И. Н. Герчикова. – М. : «Консалтбанкир», 2002 – 624 с.
9. Зенгер Х. фон. Стратегемы. О китайском искусстве жить и выживать. Том 1 – 2 / Х. Зенгер. — М. : Эксмо, 2004.
10. Зленко А. М. Дипломатия и политика. Украина в процессе динамичных геополитических перемен / А. М. Зленко. – Х. : Фолио, 2004 – 555 с.
11. Зорин, В. А. Основы дипломатической службы / В. А. Зорин. – [2-е изд]. – М. : Международные отношения, 1977. – 368 с.
12. Камбон Ж. Дипломат / пер. с франц.; Никольсон Г. Дипломатия / пер. с англ.; примеч. Л. А. Сифуровой; вступит. ст. О. О. Хохлышевой. — М. : Научная книга, 2006. — 352 с.: ил. — (Классика дипломатии).
13. Кисинджер Генри. Дипломатия (Henry Kissindgt/ Diplomacy) / Г. Кисинджер. – М. : Научно-издательский центр «Ладомир», 1997. – 848 с.
14. Ковалев А. Г. Азбука дипломатии / А. Г. Ковалев. – [5-е изд.] – М. : Международные отношения, 1988. – 284 с.
15. Левин Д. Б. О неприкосновенности дипломатических представителей и их персонала / Д. Б. Левин. – М.: Издательство юридической литературы, 1946. – 109 с.; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lawlibrary.ru/izdanie11748.html>.
16. Левин Д. Б. Международное право, внешняя политика и дипломатия / Д. Б. Левин. – М. : Международные отношения, 1981. – 143 с.
17. Кальер Ф. О способах ведения переговоров с государями / Ф. Кальер. – М. : Гендальф, 2000. – 206 с.
18. Мартенс, К. Дипломатия или руководство к познанию внешних государственных сношений для посвящающих себя государственной службе / К. Мартенс. – М. : Тип. Селивановского, 1828. – 214 с. (Класика дипломатии)
19. Марущак М. Й. Історія дипломатії ХХ століття : курс лекцій / М. Й. Марущак. – Львів : “Бескид Біт”, 2003. – 304 с.

20. Международное право : учебник / под ред. А. А. Ковалева, С. В. Черниченко. – М. : Омега. – 2006 (см. Глава 19 – Право официального представительства государств во внешних сношениях).

21. Нариси з історії дипломатії України. О. І. Голенко, І. Є. Камінський М. В. Кірсенко та ін.; під ред. В. А. Смолія. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2001. – 736 с.

22. Никольсон Г. Дипломатия [електронна версія книги]. – Режим доступа: [web local.rudn.ru/web local/prep/rj/index.php?id=22388ap=16778](http://web.local.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=22388ap=16778).

23. Попов В. И. Современная дипломатия: Теория и практика : курс лекций. Ч. 1: Дипломатия — наука и искусство / В. И. Попов. – ДА МИД РФ. — М. : «Научная книга», 2003.

24. Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право : підручник / В. М. Репецький. – К. : Знання, 2006. – 372 с.

25. Сатоу Э. Руководство по дипломатической практике / Э. Сатоу. – М. : 1947; Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://bib.gendocs.ru/docs/3600/index-5579.html>.

26. Современные международные отношения : учебник / под ред. А. В. Торкунова, А. В. Мальгина. – Аспект Пресс, 2012. – 688 с.

27. Фельтхэм Р. Дж. Настольная книга дипломата / Р. Дж. Фэльтхэм. – Минск : Новое знание, 2001. – 297 с.

28. Янев Игор. Дипломатия / И. Янев. – Белград. : Институт политических исследований, 2013.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН): <http://www.asean.or.id/>

Сайт Європейського Союзу (ЄС) <http://europa/index.htm/>

Сайт Центру інформації та документації НАТО в Україні www.nato.int

Сайт Інформаційного центру Ради Європи в Росії <http://www.coe.ru/>

Сайт Організації об'єднаних націй (ООН) <http://www.un.org/>

Сайт Організації Північноатлантичного договору (НАТО)

<http://www.nato.int/>

Сайт Ради Європи <http://www.coe.int/>

Сайт Міністерства закордонних справ України www.mfa.gov.ua

Сайт Дипломатичної академії МЗС України www.dipacadem.kiev.ua

Сайт Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім.

Т. Г. Шевченко www.iir.kiev.ua

Сайт журналу «Зовнішні зносини» www.uaforeignaffairs.com

Сайт Наукового вісника Дипломатичної академії МЗС України

http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvdau/index.htm

Сайт журналу «Международные процессы» (журнал теории международных отношений и мировой политики) // <http://www.intertrends.ru/index.htm>

The Governance World Watch <http://www.unpan.org/>

World Citizen Web <http://www.worldcitizen.org/>

Сайт International Studies Association (ISA) <http://www.isanet.org/>

Ежегодник ОБСЕ. Ежегодник по вопросам организации и сотрудничества в Европе (Институт исследования проблем мира и политики безопасности при университете Гамбурга. Московский государственный институт международных отношений (университет). – М. : Права человека. http://www.core-hamburg.de/documents/yearbook/russian/98_99/contents.pdf

<http://www.alleuropa.ru>

http://pidruchniki.ws/15970122/etika_ta_estetika/diplomati_diplomatichniy_korpus

http://pidruchniki.ws/14051003/etika_ta_estetika/diplomatiya_krayin_latinskoyi_ameriki

<http://readbookz.com/book/166/5061.html>

Міжнародні періодичні видання:

Свободная мысль XXI <http://www.postindustrial.net/>

Foreign Policy <http://www.foreignpolicy.com/>

Internationale Politik <http://www.germany.org.ru/>

Pro et Contra <http://www.carnegie.ru/ru/pubs/procontra/>

The Economist <http://www.economist.com/>

World Politics http://www.muse.jhr.edu/journals/world_politics/

Додатково:

Див.

презентацію

(http://www.pcukraine.org/materials/downloads/1381397699_ppt) .

2. Плани практичних(семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

№ п/п	Назва теми
1.	<p>Тема 2. Історичні типи дипломатії (2 години)</p> <p>Питання до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грецький тип дипломатії. Грецька система дипломатичних відносин. 2. Римська та візантійська епоха в історії дипломатії. 3. Італійська дипломатична система. 4. Французький метод та стиль дипломатії часів герцога де Рішельє
2.	<p>Тема 3. Дипломатична та консульська служба України: поняття, основні напрями і форми роботи (4 години)</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>Заняття 1. Дипломатична служба: системні поняття та правові засади.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні корені української дипломатії. Становлення Посольської служби Київської Русі.

	<p>2. Війське запорізьке як суб'єкт міжнародних відносин XVI – XVIII ст. Створення Генеральної канцелярії у Запорізькій січі.</p> <p>3. Дипломатія Української центральної ради та Української Народної Республіки.</p> <p>Заняття 2. Дипломатична служба сучасної України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система органів дипломатичної служби в Україні. 2. Функції та завдання дипломатичної служби. Закон України «Про дипломатичну службу» (2018). 3. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі. 4. Проходження дипломатичної служби та її матеріальне забезпечення
3.	<p>Тема 5. Закордонне дипломатичне представництво та його міжнародно-правовий статус (2 години)</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції дипломатичного представництва та його статус. 2. Основні документи дипломатичного представництва. 3. Основні напрями й форми роботи дипломатичного представництва. 4. Особливості роботи у спеціальних місіях і представництвах міжнародних організацій.
4.	<p>Тема 6. Дипломатична мова та дипломатичні документи (4 години)</p> <p>Питання до обговорення:</p> <p>Заняття 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль та місце дипломатичної мови та дипломатичних документів у міжнародних відносинах. 2. Види дипломатичних мов та їх еволюція. Офіційні мови міжнародних організацій та міжнародних організацій. 3. Поняття дипломатичного документа. Характеристика основних груп дипломатичних документів. 4. Значення документів внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України. <p>Заняття 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особиста нота. Вербальна нота.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Пам'ятна записка, меморандум та приватний лист напівофіційного характеру та інші. 3. Заключні документи міжурядових переговорів, візитів: комюніке, спільні заяви, декларації 4. Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування.
5.	<p>Тема 8 Дипломатична служба зарубіжних країн (4 години) Питання для обговорення: Заняття 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дипломатичні служби Великобританії та Франції. 2. Дипломатичні служби Німеччини, Італії, Іспанії. 3. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS) та її характеристика. <p>Заняття 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дипломатичні служби США, Канади та Латинської Америки, їх становлення та характеристика. 2. Дипломатичні служби країн Азії і Африки та їх загальна характеристика. 3. Дипломатична служби країн пострадянського простору.

3.Завдання для самостійної роботи

№ п/п	Види, зміст самостійної роботи
	Самостійне опрацювання джерел та літератури:
1.	Венская конвенция о дипломатических отношениях (1961);
2.	Венская конвенция о консульских отношениях (1963);
3.	Закон України «Про дипломатичну службу» (2018);
4.	«Основні напрями зовнішньої політики України» - Постанова Верховної Ради України (2 липня 1993 р.);
5.	Указ Президента України «Положення про міністерство закордонних справ України» (3.04. 1999)
6.	Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин

Індивідуальне завдання: написання контрольних робіт

Тематика індивідуальних творчих завдань (студенти самостійно обирають тему свого індивідуального завдання):

1. Дипломатичні служби країн Європейського Союзу (по країнах ЄС)
2. Дипломатичні служби країн Північної Америки (США та Канади)
3. Дипломатичні служби Латиноамериканських країн (окремо по країнах Латинської Америки)
4. Дипломатичні служби країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону (по окремих країнах)
5. Дипломатичні служби країн Близького Сходу (по окремих країнах)

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт передбачених навчальним планом:

ЗРАЗКИ ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ:

1. Дипломатія та дипломатичні відносини: системні поняття.
2. Принципи та завдання дипломатії, її особливості та завдання.
3. Форми і методи дипломатії.
4. Міжнародне право як основа дипломатичних та консульських відносин.
5. Офіційні (традиційні) види дипломатії.
6. Парадипломатія як особливий вид дипломатії.
7. Дипломатична стратегія та дипломатична розвідка.
8. Неофіційні (нетрадиційні) види дипломатії:
9. Багатостороння дипломатія й дипломатія ad hoc (спеціальні місії) як особливі види дипломатії.
10. Історичні типи дипломатії. Грецький тип дипломатії.
11. Римська та візантійська епоха в історії дипломатії.
12. Основні методи візантійської дипломатії. Візантійський дипломатичний церемоніал.
13. Італійська дипломатична система. Еволюція італійського дипломатичного методу.
14. Нові форми й методи дипломатії часів Макіавеллі. «Дипломатія конференцій» у формі особистих зустріч суверенів.
15. Французький метод та стиль дипломатії часів герцога де Рішельє та його принцип *raison d'état*.
16. Дипломатична служба: системні поняття та правові засади.
17. Історичні корені української дипломатії. Становлення Посольської служби Київської Русі.

18. Війське запорізьке як суб'єкт міжнародних відносин XVI – XVIII ст. Створення Генеральної канцелярії у Запорізькій січі.
19. Дипломатія Української центральної ради та Української Народної Республіки.
20. Віденська конвенція про дипломатичні відносини (1961).
21. Основні засади сучасної української дипломатії.. Система органів дипломатичної служби: центральні органи загальнополітичного характеру та зарубіжні органи зовнішніх зносин.
22. Функції та завдання дипломатичної служби. Закон України «Про дипломатичну службу» (2018).
23. Структура Міністерства закордонних справ України. Повноваження МЗС та міністра закордонних справ України.
24. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади.
25. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі. Прийняття на дипломатичну службу.
26. Проходження дипломатичної служби та її матеріальне забезпечення.
27. Службова кар'єра, ротація, довгострокове закордонне відрядження.
28. Дипломатичні посади й ранги. Дипломатичні імунітети й привілеї. Дипломатична освіта.
29. Правовий статус працівників дипломатичної служби. Припинення дипломатичної служби.
30. Консульська служба: поняття, функції і завдання.
31. Віденська конвенція (1963) про консульські зносини. Зародження консульської служби та її міжнародно-правовий статут.
32. Встановлення і засоби здійснення консульських зносин. Створення консульських установ. Консульські функції.
33. Класи і старшинство голів консульських установ. Консульська екзекватура.
34. Консульська легалізація та засвідчення документів.
35. Консульський округ. Консульський патент.
36. Консульський статут України. Консульські привілеї та імунітети та їх відмінність від дипломатичних.
37. Інститут почесних (нештатних) консулів. Консульські відносини України із зарубіжними країнами. Завершення консульської місії.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Тлумачення Віденською конвенцією (1961 р.) терміну "дипломатичне представництво».

2. Функції дипломатичного представництва та його статус.
3. Види дипломатичних представництв: посольство (нунціатура) – як представництво першого вищого класу; місія - як представництво другого класу; постійне представництво при міжнародних організаціях.
4. Основні документи дипломатичного представництва.
5. Структура посольства та його дипломатичний склад.
6. Основні напрями й форми роботи дипломатичного представництва. .
7. Порядок старшинства дипломатичних співробітників. Категорії дипломатичних представників.
8. Особливості роботи у спеціальних місіях і представництвах міжнародних організацій.
9. Процедура призначення Постійного представника при міжнародній організації, склад дипломатичного персоналу Постійного представництва.
10. Визначення старшинства постійних представників та постійних спостерігачів, припинення функції глави представництва або члена дипломатичного персоналу представництва.
11. Роль та місце дипломатичної мови та дипломатичних документів у міжнародних відносинах.
12. Види дипломатичних мов та їх еволюція. Офіційні мови міжнародних організацій та міжнародних організацій.
13. Поняття дипломатичного документа. Характеристика основних груп дипломатичних документів.
14. Особиста нота.
15. Вербальна нота.
16. Пам'ятна записка.
17. Меморандум та приватний лист напівофіційного характеру
- 18.. Заключні документи міжурядових переговорів, візитів: комюніке, спільні заяви, декларації
19. Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування.
20. Значення документів внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України.
21. Інформаційно-аналітична документація дипломатичних представництв.
22. Поняття «дипломатичний корпус» в широкому і вузькому сенсі слова.
23. Функції та склад дипломатичного корпусу.
24. Протокольне визначення старшинства дипломатичного корпусу і дипломатів.

25. Військовий аташат – як складова частина дипломатичного корпусу та його особливості.
26. Дуайен, його статут та функції.
27. Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв.
28. Міжнародна ввічливість - *comitas gentium*. Повага до державного прапору и державних символів країни перебування.
29. Протокольна реакція на національні свята, пам'ятні дати та визначні події.
30. Історія державних символів і державного прапору України.
31. Поняття міжнародної цивільної служби (МЦС), система МЦС та її особливості.
32. Дипломатичні служби Великобританії та Франції.
33. Дипломатичні служби Німеччини, Італії, Іспанії.
34. Дипломатична служба Ватикану.
35. Особливості дипломатичної служби малих європейських країн.
36. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS) та її характеристика.
37. Дипломатичні служби США, Канади, Австралії та Латинської Америки, їх становлення, характеристика, відмінності від європейських дипломатичних служб.
38. Дипломатичні служби країн Азії і Африки та їх загальна характеристика.
39. Особливості дипломатичних служб країн Близького Сходу.
40. Дипломатичні служби країн СНД. Радянська модель дипломатичної служби.

Зразок екзаменаційного завдання з дисципліни «Дипломатична та консульська служба» (7-й семестр):

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
 Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
 Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства
Екзаменаційне завдання № 8.

1. Основні засади сучасної української дипломатії.. Система органів дипломатичної служби: (20 б).
2. Дипломатичні ранги та дипломатичні посади. Привілеї і імунітети в дипломатичній службі. (20 б).

Екзаменатор М. Г. Станчев

Зразок екзаменаційного білету

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Напрямок: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Семестр: 7

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: Дипломатична та консульська служба

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1

1. Нова Європейська дипломатична служба (European External Action Service (EEAS)) та її характеристика. (15 балів).

2. Поняття дипломатичного документа. Характеристика основних груп дипломатичних документів. (15 балів).

3. Особливості дипломатичних служб країн Близького Сходу. (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, протокол № від « » 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (А. Ю. Парфіненко)

підпис

Екзаменатор _____ (М. Г. Станчев)